

Lähte Ühisgümnaasiumi loovtöö korraldamise juhend

1. PÕHIMÕTTED JA RÕHUASETUSED

2011. aasta Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud põhikooli riiklikus õppekavas sätestatakse, et III kooliastmes korraldab kool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö. Alates 1. septembrist 2013 on loovtöö sooritamine põhikooli lõpetamise tingimuseks.

Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnitab ning täiendab koolis omandatut. Loovtöö on 8. klassi õppekava osa. Õpilased teevad loovtööd individuaalselt.

Loovtöö eesmärk on pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust, arendada loomingulist algatusvõimet, iseseisva töö oskust, esinemis- ja väljendusoskust ning kujundada kriitilist mõtlemist.

2. LOOVTÖÖ LIIGID

Loovtööks võib olla uurimistöö, projekt, kunsttöö, heliteos, õppevahend või muu taoline töö.

2.1. Uurimistöö

Uurimistöö on protsess, kus õpilane keskendub mingile uurimisprobleemile. Töö pikkus on 6-10 sisulehekülge. Töö kirjutamisel on kasutatud vähemalt 3 allikat. Uurimuse metoodika valitakse vastavalt teemale.

Töö võimalikud meetodid:

- küsitlus (peab olema konkreetne ja üheselt mõistetav ning sisaldama uurimuse seisukohalt olulisi küsimusi, küsitletavaid isikuid peab olema vähemalt 10);
- intervjuu (piisab viiest intervjuust);
- vaatlus;
- katse;
- tekstianalüüs.

Uurimuse tulemusena esitatud andmed peavad olema tõendatav vastanute ankeetidega, piltide, audio- või videomaterjali või muude kirjalike dokumentidega.

Uurimistöö kirjalik aruanne koosneb järgmistest osadest:

- tiitelleht (vormistada kirjalike tööde vormistamise juhendi järgi);
- sisukord (asub töö alguses, tiitellehe järel, sisaldab iga peatüki ja alapeatüki täpse pealkirja ja vastava leheküljenumbri);
- sissejuhatus (töö eesmärk, teemavaliku põhjendused, ülevaade ülesehitusest, meetoditest, peamistest allikatest);
- töö põhiosa (ülevaade loetud taustamaterjalist ja metoodikast, tulemused, arutelu ja järeldused);
- kokkuvõte (antakse vastus sissejuhatuses esitatud probleemile ning esitatakse lühidalt järeldused);
- kasutatud allikate loetelu (sisaldab kõiki allikaid, mida antud töö käigus kasutati ja millele on viidatud);
- lisad (vajadusel).

2.2. Projekt, muusikateos ja kunstitöö

Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö vm ettevõtmine. Projekt annab korraldamis- ja juhtimiskogemust. Projekti võib kaasata erinevaid loovtöö liike olenevalt projekti teemast, nt erinevaid õpilaste esinemisi, esitlusi, näituste korraldamist jm.

Loovtöö muusikateose või kunstitööna on omaloominguline, kätkeb endas uudseid ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi avardav.

Projekti-, kunsti-, muusikatöö puhul koostab õpilane ka kirjaliku aruande, mis koosneb järgmistest osadest:

- tiitelleht (vormistada kirjalike tööde vormistamise juhendi järgi);
- sisukord (asub töö alguses, tiitellehe järel, sisaldab iga peatüki ja alapeatüki täpse pealkirja ja vastava leheküljenumbri);
- sissejuhatus (töö eesmärk, teemavaliku põhjendused, ülevaade ülesehitusest, meetoditest, peamistest allikatest);
- töö põhiosa (ülevaade ja kirjeldus loetud taustamaterjalist ning tööprotsessist, s.h. tulemused);
- kokkuvõtte;
- kasutatud allikad (sisaldab kõiki allikaid, mida antud töö käigus kasutati ja millele on viidatud);
- lisad (vajadusel).

Muusika-, kunsti- või muu teos peab olema ka kirjalikus osas tõendatav piltidena või lingina.

3. LOOVTÖÖ KORRALDAMINE

8. klassidele tutvustatakse septembri alguses loovtöö aluste tunnis õpilastele loovtööle esitatavaid nõudeid ja tähtaegu. Kõik 8. klassi aineõpetajad esitavad **septembrikuu kahe esimese nädala jooksul** loovtöö aluste õpetajale vähemalt kaks teemat, mis tulenevad

õppeaineid või õppekava läbitavatest teemadest. Loovtöö aluste õpetaja tutvustab antud teemasid 8. klassi õpilastele **septembrikuu kolmanda nädala jooksul**. Õpilasel on võimalus välja pakkuda ka omapoolne teema.

Õpilane teeb loovtöö teemavaliku kokkuleppel juhendajaga **10. oktoobriks** ning täidab kinnitamise ankeedi kirjalikult, märkides ära loovtöö eesmärgid ja liigi. Juhendaja kinnitab oma allkirjaga antud valiku.

Loovtöö koostab õpilane koostöös juhendajaga. **Oktoobri lõpuks** koostab õpilane loovtöö tegevusplaani. Õpilane arutab juhendajaga oma tööga seotut vähemalt kord kuus. Õpilane täidab Teamsis digitaalse loovtöö päeviku **iga kuu esimeseks kuupäevaks**, kui kaugele on tööga jõudnud, ning juhendav õpetaja kinnitab seda oma tagasisidega. **Jaanuaris toimuval vahekaitsmisel** tutvustab õpilane hindamiskomisjonile oma töö hetkeseisu.

Kirjalik aruanne vormistatakse digitaalselt vastavalt Lähte Ühisgümnaasiumi kirjalike tööde vormistamise juhendile. Loovtöö kirjaliku aruande esitab **õpilane elektrooniliselt .pdf failina** loovtöö aluste õpetajale hiljemalt aprillikuu esimeseks reedeks. Kirjaliku aruande tähtajajärgseks esitamiseks tuleb esitada vastav avaldus põhikooli õppejuhile. Esitades aruande tähtajajärgselt, langeb aruande hinne ühe palli võrra. Loovtööde kaitsmine toimub **aprilli viimasel nädalal**.

Käesolevas peatükis väljatoodud kuupäevad on orienteeruvad ning vastava õppeaasta täpsed kuupäevad täpsustatakse Stuudiumi teel.

3.1. Loovtöö juhendamine

Loovtöö juhendaja tegevused:

- aitab õpilast tegevusplaani koostamisel;
- annab suuniseid info leidmisel;
- jälgib ajakava täitmist;
- nõustab õpilast loovtöö tegemise käigus;
- jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistuslikele nõuetele;
- nõustab õpilast kaitsmise esitluse koostamisel ja edukaks läbiviimiseks.

3.2. Loovtöö kaitsmine ja hindamine

Loovtöid hindab kolmeliikmeline hindamiskomisjon. Hindamiskomisjoni kinnitab kooli direktor oma käskkirjaga vastava õppeaasta detsembrikuus.

Loovtööde kaitsmine toimub hindamiskomisjoni ees. Õpilane esineb suulise ettekandega, mille näitlikustamiseks võib kasutada stendi, esitlust (nt Powerpoint) või audiovisuaalseid vahendeid. Loovtöö esitlemisel selgitab õpilane töö eesmärgi, tutvustab läbiviidud tegevusi ning esitab töö kokkuvõtte.

Esitlused tuleb teha vähemalt kogu õpilase lennule. Vastavalt kooli juhtkonna korraldusele võivad publikus osaleda ka 7. klassid.

Juhendaja esitab hindamiskomisjonile kirjaliku hinnangu loovtöö koostamise protsessist. Kaitsva õpilase klassijuhataja ning juhendaja ei hinda loovtööd.

Hinde panekul arvestatakse nelja valdkonda. Positiivse hinde saamiseks peavad olema arvestatud kõik valdkonnad:

- loovtöö sisu (vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, meetodite valik ja rakendamine, keele korrektne kasutamine, töö ülesehitus; kunsti- ja muusikatöö puhul hinnatakse teose ideed, originaalsust ja selle teostumist, samuti uute seoste loomise oskust);
- loovtöö protsess (õpilase algatusvõime ja initsiatiiv loovtöö teema valimisel, ajakava ja tegevusplaani järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohkus, suhtlemisoskus);
- loovtöö vormistamine (teksti, jooniste ja tabelite korrektne vormistamine, viitamine);
- loovtööde esitlemine (esitluse ülesehitus ja näitlikustamine, kontakt kuulajatega, hindamiskomisjoni küsimustele vastamine).

Kui loovtöö hinne on mitterahuldav, tuleb töö uuesti sooritada hiljemalt sama õppeaasta 15. juuniks.

Stuudiumis olevasse loovtööde aluste päevikusse kannab hinde vastavat ainet õpetav õpetaja.

Loovtöö sooritamise hinne ja teema kantakse 9. klassi lõputunnistusele. Komisjoni otsuse alusel antakse loovtöö eest ainekiituskiri 9. klassis.

4. TEHISARU KASUTAMINE LOOVTÖÖS

Tehisaru (nt ChatGPT, Gemini, Copilot jms) kasutamine loovtöös on lubatud toetava vahendina, kuid ei tohi asendada loovtöö iseseisvat sisu ega põhilisi allikaid. Tehisaru abil võib:

- otsida ideid teema avamiseks, uurimisküsimuste või hüpoteeside täpsustamiseks;
- täiendada olemasolevat materjali üldise taustainfo või näidete kaudu;
- selgitada keerukaid mõisteid või pakkuda alternatiivseid arutluskäike.

Suurem osa loovtöö allikatest peavad olema usaldusväärsed pärisallikad (raamatud, teadusartiklid, andmebaasid, tooteinfo, intervjuud jm). Tehisaru ei asenda akadeemilisi allikaid.

Iga töö sisu kujundamisel kasutatud tehisaru vestlus tuleb eraldi välja tuua kasutatud allikate loetelus ning sellele viidata Lähte Ühisgümnaasiumi kirjalike tööde vormistamise juhendi lisa

4 järgi. Viitamisel märgitakse tehisaru mudeli omanik (ettevõtte), tehisaru nimetus koos versiooniga, tehisaru liik ja lisatakse otselink kasutatud vestlustele.

Loovtöö autor peab töö sissejuhatuses või metoodika osas lühidalt selgitama, millises mahus ja milleks tehisaru kasutati. Õpilane vastutab ise kogu töös esitatud info õigsuse, kontrollitavuse ja tõlgenduste eest, ka juhul kui need on saadud tehisaru kaudu.